

OVER

PLUIMVEE

Door: Monique de Vrijer

KIPPENPOKKEN

Vooral in de warme maanden van het (na)jaar kunnen kippen in aanraking komen met het pokkenvirus. Pokken worden veroorzaakt door een virus dat tot de groep *Avipoxvirus* behoort en wereldwijd voor komt.

Er zijn verschillende stammen pokkenvirussen, die verschillende vogels kunnen infecteren. Kalkoenen en kippen zijn over het algemeen redelijk gevoelig voor het kippenpokken virus. Er zijn ook virussen die pokken bij andere vogels veroorzaken; doorgaans zijn ze niet allemaal gevoelig voor elkanders pokkenvirus. Als dieren een keer pokken hebben gehad zijn ze in zekere zin immuun voor dat type. Dat betekent dat ze nog wel geïnfecteerd kunnen worden met een andere variant van het pokkenvirus. Maar ook kan na verloop van tijd de immuniteit wat afnemen, waardoor de dieren toch ook weer besmet kunnen worden met hetzelfde type van het virus. Kippen van alle leeftijden en rassen zijn gevoelig voor het virus. Sommige geïnfecteerde kippen worden drager van het pokkenvirus. Dat houdt in dat als de weerstand naar beneden gaat (bijv. door de rui of door besmetting met andere ziekten) de pokken alsnog tot uiting kunnen komen.

Links en rechts onder: Deze haan heeft het overleefd. Foto's: Marcel Klep.

Verschijnselen

Pokken uiten zich op 2 manieren.

De uitwendige vorm:

Nadat een kip geïnfecteerd is met het pokkenvirus kunnen er na 5 tot 8 dagen pokken ontstaan. Pokken zien er uit als een soort grauwe wratachtige zweren, die vooral op de onbevederde huid van het lichaam en met name op de kop voorkomen, dus op de kam, de lellen en rond de ogen en oogleden. Als de pokken zich op de oogleden bevinden kunnen de ogen ook dicht gaan zitten. Een enkele keer kun je ze ook op de bevederde huid treffen, en soms zijn ze te zien op de poten. Het kan variëren van enkele pokken tot heel veel pokken. Veel pokken bij elkaar kunnen zich samenklonteren tot een grote korst.

Meestal zijn alle pokken na zo'n 3-4 weken verdwenen. De pokken drogen in en vallen uiteindelijk van de huid. Er kunnen wel littekens zichtbaar blijven.

Deze uitwendige vorm komt het meeste voor, en als deze niet al te erg is kunnen de kippen die overleven, al is het aan te raden deze kippen extra te verzorgen.

Boven en rechts: Bij deze haan ziet het er heel wat erger uit; zijn linkeroog zit dicht en ook de bek is ernstig aangetast. Hij heeft het helaas niet gered.

Foto: Leonie Vogelenzang

Naast de uitwendige vorm is er ook een inwendige vorm: de difterie vorm.

Difterie veroorzaakt ontstekingen van het slijmvlies en geeft een gele kaasachtige aanslag in bek, luchtpijp en slokdarm. Door de difterie kan het dier moeite krijgen met eten en ademen. De difterie vorm is vaak dodelijk! Tientallen procenten kunnen dan sterven. (30% maar ook 50% wordt beschreven).

Pokken en difterie zijn dus 2 vormen van dezelfde ziekte. Ze kunnen in combinatie met elkaar, maar ook los van elkaar voorkomen.

Kippen die besmet zijn met het pokkenvirus groeien slecht, hebben een verminderde voeropname en er is een legdaling waar te nemen.

Verspreiding en besmetting

Pokken worden vooral verspreid door muggen en andere bloedzuigende insecten, zoals de rode bloedmijt. Het pokkenvirus is zeer besmettelijk, maar onderling verspreid het zich langzaam.

Behalve door muggen kan het virus ook door de kippen onderling verspreid worden. Door kleine wondjes, contact met slijmvliezen en via de ademhaling kan het virus overgaan van dier op dier. Indirect kan het zich ook nog verspreiden via bijvoorbeeld de drinkbak.

Het virus blijft daarnaast nog lang in leven door geïnfecteerd materiaal (zoals de afgevalven korsten en stof) in de omgeving.

Links: Deze Welsumer hen op de foto heeft het ook niet gered. Zij kreeg ook erge difterie. De andere kippen met pokken (3) hebben het wel gered. Foto: Monique de Vrijer.

Behandeling en preventie

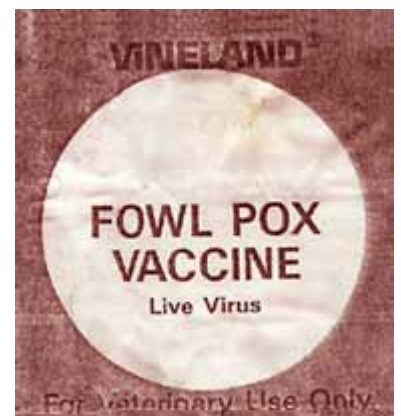
Op zich kun je pokken-difterie niet behandelen; de kip moet zelf beter worden. Wat je wel kan doen is de pokken met jodiumtinctuur aanstippen (hier en daar nog te koop); dat heeft zeker een positieve invloed en kan het indrogen van de pokken versnellen. Bij gebrek aan jodiumtinctuur kun je ook kiezen voor een ander middel zoals jodium of betadine. Uiteraard is het aan te raden om geïnfecteerde dieren apart te zetten in verband met de

besmettelijkheid en ze goed te verzorgen. Zorg voor een warm plekje met voldoende eten en drinken. Wat extra multi-vitaminen door het water bijvoorbeeld is aan te raden. Niet alleen omdat het de weerstand helpt, maar ook omdat vit. A gebrek soortgelijke klachten geeft als difterie (zie 'tot slot').

Als de dieren difterie hebben, help ze dan zonnig met het binnen krijgen van voeding en water, omdat difterie het eten kan belemmeren. Ook als de ogen dichtzitten moeten de dieren geholpen worden met eten en drinken.

Als er pokken-difterie uitbreekt bij je kippen, kan je er voor kiezen om een noodenting te laten doen. Het is een vrij simpele enting, waarbij ze met een prikkertje in de 'wing web' (een plekje aan de binnenkant van de vleugel) worden geprikt en na ongeveer een week zijn je dieren dan beschermd.

Je kan er ook voor kiezen om je kippen preventief te enten tegen pokken. Dit moet je jaarlijks herhalen. Hierover kun je een dierenarts raadplegen.

Het is altijd aan te bevelen om je zieke dieren weg te houden van je gezonde dieren, en probeer om muggen, maar ook bloedmijten in je hok zoveel mogelijk tegen te gaan. Dit kan in sommige gevallen voldoende helpen om het slechts bij enkele geïnfecteerde kippen te laten.

Dit is een Zijdehoen van Carri Brown (USA). De 'natte veren' zijn een typisch verschijnsel bij Zijdehoenders met pokken. Het dier is goed genezen en ook de bevedering rondom de ogen en oren is weer netjes aangegroeid. (Carri had dat moeten afknippen om te voorkomen dat het steeds vastplakte in de wonden.) Foto's: Carri Brown.

Tot slot

Er zijn enkele andere aandoeningen waarbij de symptomen lijken op pokken-difterie. Een bacteriële huidinfectie waarbij stafylococcen een rol spelen geeft namelijk ook een soort grauwe zweren op de huid. (Het kan bij pokken ook voor bijkomende infecties zorgen.) Ook Vit. A tekort en Candidiasis (een schimmelinfectie) geven een soortgelijke gele aanslag in de bek, die verward kan worden met difterie. Soms wordt er bij de gele aanslag in de bek bij kippen gedacht aan trichomoniasis (een duivenziekte, ook wel 'het geel' genoemd, veroorzaakt door een protozo), maar dit komt niet (of nauwelijks) voor bij kippen.

Copyright ©2007 Aviculture-Europe. All rights reserved by VBC

